

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงครามเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ และ
ด้านทักษะการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม

โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

พิบูลสงคราม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ

ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติงาน

จุดประสงค์ของการศึกษาในขั้นตอนนี้ เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำของผู้
ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้าน
บุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติงานมีลักษณะอย่างไร ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ศึกษา
ได้แก่ องค์กรบริหารกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 16 คน สภานักศึกษา 6 คณะ ๑ ละ 4 คน รวม
24 คน สโมสรนักศึกษา 6 คณะ ๑ ละ 10 คน รวม 60 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน โดยผู้วิจัยใช้
วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

2.1 ศึกษาคู่มือกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน

2.2 แจกแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสภาวะผู้นำนักศึกษา และคุณลักษณะของผู้นำนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จากผู้นำนักศึกษาทุกคณะ จำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพสภาวะผู้นำนักศึกษา และคุณลักษณะของผู้นำนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีทั้งหมด 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาในระดับมาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาในระดับน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาในระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การสร้างแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษาเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

4.1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

4.1.3 จัดทำแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาแต่ละด้าน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัยมากที่สุด

4.1.4 นำเสนอร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริพร ไชยเมือง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 2) อาจารย์ ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 3) อาจารย์ ดร.กฤษยาภาณุจัน โดพิทักษ์ ประธานสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 4) อาจารย์ ดร.ทัศนีย์ ปัทมสนธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรรฤดี ดีปู้ อาจารย์ประจำสาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

4.1.5 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยหรือนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Item Objective Congruence Index) ได้ค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.60 ถึง +1 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เก็บข้อมูลกับผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8107

4.1.7 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ยังบกพร่องเพิ่มเติมเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 แจกแบบสอบถามให้กับผู้นำนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.3 ดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถามได้ครบตามจำนวน ก่อนนำมา
วิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ในแต่ละประเด็นที่ศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ
ภาวะผู้นำนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยของสภาพภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใช้เกณฑ์
การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำนักศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ
ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติงาน

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้นำนักศึกษา ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการ
นักศึกษาจำนวน 1 คน รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาทั้ง 6 คณะจำนวน 6 คนผู้อำนวยการ
กองพัฒนานักศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้างานส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาจำนวน 1 คน ซึ่งเป็น
ผู้ควบคุมดูแลการดำเนินกิจกรรม และโครงการที่นักศึกษาจัดขึ้น รวมทั้งสิ้น 9 คน

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

2.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยคัดเลือก
ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.50 นำเสนอกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้นำนักศึกษา จำนวน
9 คน

2.2 จัดสนทนากลุ่ม โดยการสนทนากลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้นำนักศึกษา ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาจำนวน 1 คน รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกคณะจำนวน 6 คน ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้างานส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เพื่อวิพากษ์ผลการวิจัยของแบบสอบถาม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2.3 สรุปประเด็นที่ได้จากข้อ 2.2 ไปสังเคราะห์ร่วมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร

3.2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้นำนักศึกษา จำนวน 9 คน

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การสร้างประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามโดยศึกษาจุดมุ่งหมายของการวิจัย ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของงานกิจการนักศึกษาและผู้นำนักศึกษา แล้วนำมาสังเคราะห์กำหนดข้อคำถามซึ่งประกอบด้วย คำถามหลัก คำถามรอง และคำถามเจาะลึกอย่างละเอียด จากนั้นผู้วิจัยนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 กับเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน

5.2 ดำเนินการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพสภาวะผู้นำนักศึกษา และคุณลักษณะของผู้นำนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติงาน

5.3 สรุปประเด็นที่ได้จากข้อ 5.3 แล้วนำไปสังเคราะห์ร่วมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้รูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ซึ่งได้จากการนำข้อมูลการสนทนากลุ่มและการสังเคราะห์ร่วมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้วิจัยนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจากขั้นตอนที่ 2 ทำการประเมินคุณภาพแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

นำร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำนักศึกษา จำนวน 5 คน ได้ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ รายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริพร ไชยเมือง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 2) อาจารย์ ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 3) อาจารย์จंगกล เพชรสุข รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 4) อาจารย์ ดร.ทัศนีย์ ปัทมสนธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 5) นางเพ็ญศรี มีพยุง ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินคุณภาพของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามของผู้เชี่ยวชาญ โดยประยุกต์ใช้มิติการประเมินของ Stufebeaam and Shinkfield (2007 : 87 – 93) ด้วยการประเมินครอบคลุมใน 4 มิติ ได้แก่

2.1 ด้านอรรถประโยชน์

2.2 ด้านความเป็นไปได้

2.3 ด้านความเหมาะสม

2.4 ด้านความถูกต้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบประเมินคุณภาพไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามของผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของสภาพภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใช้เกณฑ์การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด